

בתי הדין לעבודה

עב 008550/04		בית הדין האזורי לעבודה תל אביב – יפו	
תאריך: 20/11/2007		כב' השופטת ע. פוגל – נשיאה	בפני:

בעניין: **איליה גרלובין**

התובע **ע"י ב"כ עו"ד יגאל לונגו**
(הנתבע שכנגד)

נ ג ד

1. **אילן סימון, פרסום שיווק ויחסי ציבור בע"מ**2. **אילן סימון**3. **אורג'ין נטוור בע"מ**

הנתבעים **ע"י ב"כ עו"ד יורם פיי**
(התובעים שכנגד)

פסק דין

1. בפני תביעתו של התובע, ותביעה שכנגד שהוגשה על ידי הנתבעים. התובע ביקש לחייב את הנתבעים, כמעבידים במשותף, לשלם סכומים שהוא טוען כי הגיעו לו עקב תקופת עבודתו עבורם, וכן בפיצויי פיטורים ובדמי הודעה מוקדמת, לאור טענתו כי פוטר מעבודתו. הנתבעים, כפרו בטענתו כי הם מעבידים במשותף של התובע. כן טענו כי אינו זכאי לזכויות הנתבעות, הן משום שהתפטר מעבודתו, הן משום שתקופת עבודתו נפלה משנה אחת, והן משום שגרם נזק לנתבעים במעשה תרמית בו נטל חלק. באשר לאותה תרמית, לכאורה, הגישו הנתבעים תביעה שכנגד, בה תבעו מהתובע כספים בגין נזקים שגרם להם.

הרקע העובדתי

2. התובע הוא מתכנת מחשבים במקצועו.
 בתאריך 16.1.97 החל התובע לעבוד בנתבעת 3, חברת אוורג'ין נטוור בע"מ, אך הוא טוען כי על אף שעבד בפועל בחברה זו, היו כל הנתבעים מעבידיו במשותף. הנתבעת 3 הינה חברה העוסקת בפיתוח בתחום המחשבים, אשר הנתבע 2, אילן סימון, היה אחד מבעלי מניותיה. לפי עדותו של הנתבע 2, הוקמה הנתבעת 3 על-ידו ועל-ידי לב כצנלסון ואלכסנדר זניס, במטרה לפתח תוכנת מחשב מיוחדת ולמכרה.
 הנתבעת 1 היא חברה בתחום הפרסום, ההשקעות והמימון (ר' תדפיס רשם החברות שצורף כנספח א'1 לכתב התביעה), אשר הנתבע 2 היה בעל מניות גם בה, וכן מנהלה.
3. אין חולק כי התובע נשכר לעבודה בנתבעת 3, וגם עבד בה בפועל בתחום פיתוח התוכנה. עם זאת, אין חולק גם כי שכרו של התובע שולם דווקא על-ידי הנתבעת 1 ושתלושי השכר שנופקו לו נשאו את שמה של הנתבעת 1.
4. הנתבע 2 צירף כנספח א' לכתב ההגנה את פרוטוקול ישיבת הדירקטוריון של הנתבעת 1, שהתקיימה ביום 14.1.97, ובה הוחלט כי הנתבעת 1 תממן את כל פעילותה של הנתבעת 3, כולל תשלום משכורות עובדיה.
 בין היתר, הוחלט באותה ישיבה כי התובע יתקבל לעבודה בנתבעת 3 כמתכנת, לפי המלצתם של לב כצנלסון ואלכס זניס, וכי משכורתו של התובע, אותה תשלם, כאמור, הנתבעת 1, תעמוד על 10,000 ₪ ברוטו ו"תכלול את כל מרכיבי השכר, כגון הבראה, נסיעות ופיצויים", כאמור בפרוטוקול.
5. התובע עבד בנתבעת 3, כאמור, החל מיום 16 ינואר 1997, ובתחילת ינואר 1998 יצא לחופשה. במועד זה, הסתיימה למעשה עבודתו של התובע:
 התובע טען כי ביום 6.1.98 יצא לחופשה בת שבועיים, אך כששב לעבודה מצא את משרדי הנתבעת 3 סגורים ואז הנתבע 2 הודיע לו כי הוא מפוטר;

הנתבעים טענו כי במועד יציאתו של התובע לחופשה, תפס הנתבע 2 את התובע, יחד עם מר כצנלסון ומר זניס, כשהם גונבים את התוכנה שפיתחה הנתבעת 3, במטרה למכרה בחו"ל ולהתחלק ברווחי המכירה. החל ממועד זה, כך לגרסת הנתבעים, לא הופיע עוד התובע לעבודתו ועל כן – התפטר ממנה. הצדדים נחלקו ביניהם באשר לשאלת המועד המדויק לסיום עבודתו של התובע, כאשר התובע טען כי ביום 20.1.98 פוטר מעבודתו, ואילו הנתבעים טענו כי החל מיום 3.1.98, אז נתפס התובע גונב את תוכנת הנתבעת 3 – נמלט מהמקום ולא שב לעבודה עוד, ועל כן התפטר במועד זה מעבודתו, ולמעשה עבד בנתבעת 3 תקופה קצרה משנה אחת.

6. אם כן, התובע סיים עבודתו – יהיו נסיבות סיום העבודה אשר יהיו – בינואר 1998.

את תביעתו, נשוא פסק דין זה, הגיש התובע רק ביום 20 ספטמבר 2004.

7. בין הצדדים התקיים הליך משפטי אחר במהלך השנים שחלפו מאז סיום העבודה: במרץ 1998 הגישו שלושת הנתבעים בענייננו תביעה נגד לב כצנלסון (הנתבע 1 באותה תביעה), אלכסנדר זניס (הנתבע 2), התובע (הוא הנתבע 3) וכן 4 נתבעים אחרים. התביעה הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל-אביב (תא 38827/98) ובה גוללו התובעים (הנתבעים בענייננו) את סיפור הקמתה של הנתבעת 3, את התוכנה שפותחה בה וכן את סיפור הגילוי, לכאורה, לפיו התובע והנתבעים הנוספים באותה פרשה חברו יחד כדי לגזול בדרך של הטעיה, הונאה ותרמית, כספים, זכויות, ידע והזדמנויות עסקיות מהנתבעת 3.

8. בדיון שהתקיים בבית המשפט המחוזי ביום 5.6.00 ביקשה ב"כ התובעים שם (הנתבעים בענייננו) להעביר את המחלוקת הכספית בינה ובין הנתבעים האחרים לבוררות, לאור קיומו של הסכם בוררות בין התובעים ובין אלכסנדר זניס ולב כצנלסון. ב"כ התובעים הצהירה באותו דיון כי: **"אני משהה את התביעה הכספית ומעבירה אותה לבוררות, אני לא אחזור לנתבעים 3,4 בנושא הכספי"**.

באותו יום ניתנה החלטתו של השופט סטרשנוב, לפיה הליכי אותה תביעה יעוכבו והמחלוקת הכספית שעולה ממנה תועבר להליכי בוררות. עוד קבע השופט סטרשנוב בהחלטתו כך:

"בית המשפט רשם בפניו את הצהרת ב"כ התובעים כי הבוררות מחייבת את כל הצדדים בתיק זה בעניין המחלוקת הכספית שביניהם וכי היא לא תשוב ותטען נגד נתבעים אחרים, שלא היו צד להסכם הבוררות, לעניין המחלוקת הכספית. למען הסר ספק, הצדדים לבוררות הם התובעים כולם והנתבעים 1,2, וכן כל צד נוסף אשר יחפוץ להצטרף לבוררות".

9. יצוין, כי הסעדים הכספיים שנתבעו באותה תביעה, ושההכרעה לגביהם הועברה להליכי בוררות, כוללים את כל התשלומים ששילמה הנתבעת 1 (בענייננו) לצורך הקמתה ומימון פעילותה של הנתבעת 3 (בענייננו), ובכלל זה את עלות התשלומים ששולמו למר כצנלסון, למר זניס ולתובע. במסגרת הסעד הכספי, תבעו הנתבעים באותה תביעה להורות למר כצנלסון, למר זניס, לתובע ולנתבע נוסף, לשלם להם, ביחד ולחוד, סך של 354,181 ₪.

10. ביום 28.6.01 נתן הבורר חגי ולנשטיין את פסק הבוררות בהליך שהתקיים בפניו בין הנתבעים ובין לב כצנלסון ואלכסנדר זניס, ובמסגרת הפסק חייב את מר כצנלסון ואת מר זניס בתשלום סכום התביעה לנתבעים, בתוספת הוצאות ושכר טרחת עו"ד.

טענות התובע

11. התובע טען בתביעתו כי הנתבעת 3 היוותה כסות חיצונית בלבד לפעילותם של הנתבעים 1 ו-2 בתחום פיתוח יישומי המחשב, כי היא היתה ממוקמת במשרדי הנתבעת 1, כי מניותיה הוחזקו על-ידי הנתבע 2 וכי היא נוהלה על-ידו, וכי בידי הנתבע 2 היו מלוא הפיקוח והשליטה על עבודת התובע ועל רמיסת זכויותיו –

כך שיש לראות בנתבעים כולם, ובכלל זה בנתבע 2 ובנתבעת 1, מעבידיו של התובע, החייבים כולם בתשלום זכויותיו.

12. לטענת התובע, הוא זכאי בין היתר לפיצויי פיטורים :
 ביום 6.1.98 הוא הוצא לחופשה על-ידי הנתבע 2, וכששב ממנה, ביום 20.1.98, פוטר מעבודתו על אתר, מבלי שניתנה לו הודעה מוקדמת על הפיטורים. על כן, תבע התובע פיצויי פיטורים וכן דמי הודעה מוקדמת.
 בנוסף, טען התובע כי הנתבעים לא שילמו לו את שכר עבודתו בגין חודש דצמבר 1997, וכן בגין 20 ימי העבודה בינואר 1998 (אשר בהם נכללו 14 ימי החופשה להם היה זכאי כחוק), ועל כן – תבע שכר זה.
 ובנוסף, תבע התובע מהנתבעים כי ישלמו לו את החזר הוצאות הנסיעה לו הוא זכאי, ואשר לא שולם לו, בגין כל שנת העבודה עבור הנתבעים.
 בכתב התביעה, תבע התובע גם דמי הבראה, ואולם תביעתו זו נזנחה בסיכומיו. על כן, לא כללתי רכיב זה במסגרת פסק הדין.

טענות הנתבעים וכתב התביעה שכנגד

13. הנתבעים טענו, כאמור לעיל, כי הנתבעת 3 היתה מעבידתו של התובע, וכי אין לייחס ליתר הנתבעים את חובותיה כלפי התובע.

14. לגופה של התביעה, טענו הנתבעים כי התובע עשה יד אחת עם חבריו, לב כצנלסון ואלכסנדר זניס, במטרה לרמות את הנתבעת 3 ולגנוב את התוכנה שפותחה בה. במסגרת תרמית זו, יצאו מר כצנלסון ומר זניס לחופשת חג מולד בדצמבר 1997, ובמקביל, ביקש אף התובע לצאת לחופשה. אלא, שבתקופה בה אמורים היו להימצא השלושה בחופשה, נתפסו הם על-ידי הנתבע 2 במשרדי הנתבעת 3, באישון ליל, כשהם מפרקים את הדיסק הקשיח של אחד המחשבים. לטענת הנתבעים, התברר להם בדיעבד כי השלושה גנבו ידע ומידע מהנתבעת 3 ונמלטו לארצות הברית על מנת למכור את נכסי הנתבעים שם.
 לאור הימלטותו של התובע ממקום עבודתו, טענו הנתבעים כי הוא התפטר מעבודתו ולא פוטר ממנה, ובנסיבות אלה – אין הוא זכאי לפיצויי פיטורים או

לדמי הודעה מוקדמת, וגם אינו זכאי לשכר העבודה הנתבע, שכן כלל לא "עבד" עבור הנתבעת 3, אלא ניהל בתקופת עבודתו בה "עסק" נפרד במסגרתו העביר את פירות עבודתו למתחרי הנתבעים.

15. באשר לתביעה לדמי נסיעות, נטען על-ידי הנתבעים כי סוכם עם התובע ששכרו יכלול את דמי הנסיעה, על אף שהסיכום לא הובא בתלושי השכר, מחמת טעות.

16. במקביל לכתב ההגנה, הגישו הנתבעים תביעה שכנגד נגד התובע, במסגרתה ביקשו לחייבו בתשלום פיצוי בגין הפרת התחייבות לסודיות, בגין הפרת חובת הנאמנות שלו כלפי הנתבעים בכך שבמקביל לעבודתו בנתבעת 3 עבד גם בחברה מתחרה על אותו פרויקט, ובגין חלף הודעה מוקדמת לאור התפטרותו מהעבודה לאלתר. עוד תבעו הנתבעים כי התובע ישיב להם את כל המשכורות שקיבל מהנתבעת 3 במשך כל תקופת עבודתו, שכן, כמצוין לעיל, הוא לא "עבד" בה אלא ניהל מתוכה "עסק" פרטי ורימה אותה. הסכום הכולל שתבעו הנתבעים מהתובע במסגרת התביעה-שכנגד, או במסגרת טענת קיזוז מכל חוב שיימצא כי הם חייבים לתובע, הינו 95,000 ₪.

תשובת התובע לתביעה שכנגד

17. התובע הכחיש מכל וכל את טענות הנתבעים באשר לכך שרימה אותם, גנב מהם או עבד מאחורי גבם אצל חברות מתחרות. עם זאת, התובע ביקש גם לדחות את התביעה-שכנגד על הסף, לאור החלטתו של השופט סטרשנוב בתביעה שהגישו הנתבעים נגדו בבית המשפט המחוזי, כמתואר לעיל. לטענת התובע, קיימת זהות במסכת העובדתית והמשפטית עליה התבססה התביעה בבית המשפט המחוזי, ועליה מתבססת גם התביעה שכנגד שבפניי. מכיוון שבאותה תביעה כבר ניתנה החלטת השופט סטרשנוב לגבי סילוק טענותיהם הכספיות של הנתבעים כלפי התובע – כי אז אותה החלטה מהווה מעשה בית דין, ומקימה מחסום דיוני העומד בפני הנתבעים, ומונע מהם את הגשת התביעה שכנגד, או כל תביעה אחרת באשר לסוגיות עליהן נסבו ההליכים בבית המשפט המחוזי.

להלן - קביעתי:

18. לאחר ששמעתי את עדויות התובע והנתבע 2, לאחר שעיינתי בכל כתבי טענותיהם ובראיות שהגישו, ולאחר ששקלתי כל טיעוניהם של שני הצדדים, מצאתי לקבל את התביעה בחלקה בלבד, ולדחות את התביעה שכנגד, למעט רכיב אחד.

א. תביעתו של התובע

19. כמפורט לעיל, ביקש התובע בתביעתו להורות לכל הנתבעים, כמעבידיו במשותף, לשאת בתשלום זכויות להן היה זכאי בגין תקופת עבודתו, ובגין פיטוריו לאחר שנת עבודה שלמה. תחילה, אדון בתביעת התובע להרים את מסך ההתאגדות בין הנתבעת 3, עבורה עבד בפועל, ובין יתר הנתבעים, ולאחר מכן, אדון בזכאות התובע לרכיבי התביעה, אחד לאחד.

א.1. הרמת מסך ההתאגדות

20. בכתב התביעה ובתצהיר עדותו הראשית, העיד התובע שהנתבע 2 היה מייסדן של שתי החברות הנתבעות, המנכ"ל של שתיהן, בעל הסמכות בשתייהן, והמנווט היחיד של פעילותן העסקית, כמו גם של תנאי העבודה של התובע במסגרתן. לטענת התובע, היו לנתבע 2 פיקוח ושליטה ישירים ובלעדיים על התובע, על עבודתו ועל תנאיה, והוא גם היה זה שהחליט לרמוס את זכויותיו של התובע, ולבסוף גם לפטרו לאלתר מבלי לשלם לו פיצויי פיטורים. התובע טען שהנתבע 2 "ערבב" בין פעילותן ועסקיהן של שתי החברות הנתבעות, כך שפעילות עובדי הנתבעת 3 מומנה על-ידי הנתבעת 1, ועבודתם בוצעה במשרדי הנתבעת 1.

התובע טען עוד שהנתבע 2 נתן לו הבטחות שווא לתשלום כל זכויותיו, אך בפועל לא עמד בהבטחות אלה, ובנוסף הוא הפר את חובתו לדאוג לכך שעסקי הנתבעת 3 יתנהלו באופן ישר והגון, ושהתובע לא ירומה ולא יולך שולל. לאור אלה – הן הטשטוש בין גבולותיהן של הנתבעת 1 ו-3, והן שליטתו המוחלטת של הנתבע 2 בשתייהן, והתנהגותו הלקויה – ביקש התובע לראות בכל הנתבעים, ביחד ולחוד, מי שהיו מעבידיו.

21. העקרון המשפטי בדיני חברות הינו כי יש לתת תוקף לקיומה המשפטי העצמאי והנפרד של חברה, באשר היא אישיות משפטית הנבדלת מבעלי מניותיה. עם זאת, עם השנים התגבשו בפסיקה נסיבות חריגות המצדיקות את הרמת מסך ההתאגדות בין החברה לבעלי המניות שלה, והמאפשרות את ייחוס חובות החברה להם.

בפסיקת בית הדין הארצי, ב-ע"ע 1452/04 שלמה אביר נ' מנסור חוסיין ואח', מיום 22.5.06, נקבע כי דוקטרינת הרמת המסך מבוססת על הרעיון שקיומה של חברה, כאישיות משפטית נפרדת מבעליה, נועדה לאפשר לה ניהול עסקים כדין ובתום לב, אך לא נועדה להוות כסות מפני מעשה תרמית או התנהגות בלתי נאותה כלפי המתקשרים עימה או כלפי נושיה, ובמיוחד כלפי נושים שהם עובדי החברה, אשר התקשרות החברה עימם ביחסים קרובים ונמשכים מטילה על בעלי החברה אחריות מיוחדת.

הרמת מסך ההתאגדות – כמהלך יוצא דופן וחריג – נעשית כאשר אורגן החברה עושה שימוש לרעה באישיות המשפטית הנפרדת של החברה, או פועל על מנת להונות את נושי החברה.

העילות שנקבעו בפסיקה להרמת מסך, אם כן, הן – כפי שפורט בפסק הדין בעניין אביר – הקמת חברה למטרות תרמית, מצב בו אישיות החברה משמשת כסות לא חוקית לבעליה, עירוב נכסים של בעלי המניות עם נכסי החברה, ריקון החברה מנכסיה ועוד.

22. העילות להרמת מסך, אשר גובשו בפסיקה בת שנים, עוגנו לבסוף בסעיף 6 לחוק החברות, תשנ"ט-1999, ואולם חוק זה טרם חוקק במועדים הרלוונטים לתביעה, ועל כן הוראותיו אינן חלות על המקרה שבפניי.

חברות המתפקדות באותו אשכול-חברות, ואשר הרמת המסך ביניהן נועדה למנוע התחמקות מעסיק מאחריות כלפי עובדיו, באמצעות הפעלה בחוסר תום לב של אשכול כזה. בפסק הדין, קבע בית הדין הארצי כי ניתן להרים מסך ולקבוע קיומם של מעסיקים במשותף בסיטואציה של אשכול חברות, במקרים חריגים, בהם קיים, למשל, חוסר תום לב מטעם החברה המעסיקה, ערבוב נכסים, מעשים פליליים או מצג שווא לגבי זהות המעביד.

24. הנטל להביא ראיות ולשכנע בהתקיימותה של עילה המצדיקה את הרמת המסך בין הנתבעת 3 והנתבעת 1, ובין הנתבעת 3 והנתבעת 2, מוטל על התובע. מהראיות שהובאו, ובשים לב לעקרון המנחה של אישיותה המשפטית הנפרדת של חברה ולמקרים החריגים בהם נקבע בפסיקה כי ניתן לחרוג מעקרון זה, מצאתי כי לא הונחה בפני בית הדין תשתית עובדתית או משפטית מספקת, המצדיקה את הרמת המסך:

במקרה שבפנינו, העיד הנתבע 2, אשר היה אחד מבעלי מניותיה של הנתבעת 1, כי הקים את הנתבעת 3 על מנת שזו תעסוק בהשלמת הפיתוח של תוכנת מחשב מיוחדת, שפותחה בתחום חדשני על-ידי לב כצנלסון ואלכסנדר זניס. אין חולק כי הנתבע 2 החזיק במניות של שתי החברות, כי עבודת שתי החברות התבצעה באותם משרדים, וכי הנתבעת 1 התחייבה לממן את פעילותה של הנתבעת 3 מכספה היא.

ואולם, סיטואציה זו, לכשעצמה, בה הנתבע 2 הקים חברה נוספת לשם השקעה בפיתוח תוכנה, אין בה פסול המצדיק הרמת המסך בינו ובין הנתבעת 3, וגם ההחלטה על מימון פעילות הנתבעת 3 על-ידי הנתבעת 1 – לכשעצמו – אינו מצדיק חריגה מעקרון האישיות המשפטית הנפרדת.

על התובע הוטל הנטל להניח תשתית עובדתית ומשפטית המקימה עילה להרמת המסך, מעבר לעובדות המפורטות לעיל, ומצאתי כי לא עלה בידו לעשות כן במקרה זה.

25. אמנם, ניתן למצוא קשרים בין שלושת הנתבעים שבפניי, אולם מכאן ועד ההוכחה כי חל ערבוב מוחלט בין נכסיהם של שלושת הנתבעים, או טשטוש הגבולות ביניהם – רחוקה הדרך. כך, אין חולק כי הנתבעת 1 עסקה בתחום

הפרסום, ההשקעות והמימון, בעוד הנתבעת 3 עסקה, באופן בלעדי, בתחום פיתוח תוכנת מחשב ספציפית, אשר למטרת השלמת פיתוחה הוקמה החברה, ולמטרה זו, השקיעה בה הנתבעת 1 כספים.

אכן, כספו של התובע שולם לו על-ידי הנתבעת 1, ושמה גם הופיע על תלושי שכרו, ואולם על אף שניתן היה, בנסיבות אחרות, לייחס חשיבות מרובה יותר לפרט זה, לא כן בנסיבות שנפרשו בפניי. שהרי, הנתבעת 1, שעיסוקה, בין היתר, בתחום ההשקעות והמימון, קיבלה החלטת דירקטוריון, עליה לא ערער התובע, כי היא תשקיע ותממן את פעילותה של הנתבעת 3, ותו לא.

ובנוסף, על אף ששתי החברות הנתבעת ביצעו פעילותן באותם משרדים, התרשמת, והתובע לא הוכיח אחרת, כי מדובר בשתי חברות שתפקדו בנפרד זו מזו, בתחומים שונים זה מזה, כאשר לכל אחת מהן היו עובדים אחרים מאלו של רעותה. התובע עצמו, כפי שטען בעצמו למן כתב התביעה, נתן "שירותי תוכנה", לפי תיאורו, לנתבעת 3 בלבד, ומעולם לא עבד בפועל בנתבעת 1, על אף נסיונו לטעון לערבוב בין החברות; ובחקירתו הנגדית, כשנדרש התובע לספק פרטים כלשהם על הנתבעת 1, באמצעותם ניתן יהיה להסיק כי הנתבעת 1 והנתבעת 3 היו, הלכה למעשה, חברה אחת, לא ידע התובע לנקוב בשמות של לקוחות של הנתבעת 1, בפרטים שונים מעסקיה או אף בשמות עובדים של הנתבעת 1 (עמ' 7 לפרוטוקול).

26. ומעל לכל אלה, לא עלה בידי התובע להוכיח, כדבריה של ד"ר חביב-סגל אשר הובאו לעיל, כי ייסודה של הנתבעת 3 היה למטרות תרמית, למטרה של ערבוב נכסי החברה עם הנכסים הפרטיים של בעלי מניותיה, או לכל מטרה אחרת המהווה שימוש לרעה במסך ההתאגדות, המצדיק הרמתו על-ידי בית הדין. אמנם, בכתב תביעתו ובעדותו בפניי ביקש התובע לבסס אחריותו הישירה של הנתבע 2 כלפיו באמצעות הטחת האשמות בנתבע 2, כאילו רימה אותו ורמס את זכויותיו, ואולם למעט העלאת טענות גרידא, לא עשה התובע דבר כדי להעמיד לטענותיו בסיס איתן: כך, התובע, שכלל לא הוכיח טענתו כי לנתבע 2 היו "מלוא הפיקוח והשליטה" עליו בעבודתו בנתבעת 3, בוודאי שלא הוכיח כי הנתבע 2 פעל בנתבעת 3 "כבתוך שלו" תוך שהוא "מטשטש במכוון" את הגבולות בין פעילותו האישית ובין פעילותו עבור הנתבעות.

כמו כן, על אף שהתובע ניסה לבסס טיעונו כי יהיה זה "צודק ונכון" להרים את מסך ההתאגדות בין כל הנתבעים, על כך שהנתבע 2 "פיזר הבטחות שווא שהתבררו בדיעבד כחסרות כיסוי", הוא אף לא פירט מהותן של אותן הבטחות שווא. התובע טען רק, באופן כללי, שהנתבע 2 הבטיח לו כי ישלם לו כל זכויותיו אך התחמק מן התשלום – כאשר אין חולק כי התובע קיבל את כל זכויותיו כעובד עד קרות המקרה שהביא לסיום העסקתו, וממועד זה ואילך, מצוי היה תשלום זכויותיו במרכזה של מחלוקת מהותית ביותר בין הצדדים, להבדיל מ"התחמקות" גרידא מתשלום הזכויות.

27. לאור כל האמור, לא מצאתי כי התובע הניח תשתית עובדתית או משפטית כלשהי, המצדיקה הרמת מסך ההתאגדות בין הנתבעים, ועל כן, הנתבעת 3, מעבידתו בפועל, היא היחידה החבה בתשלום זכויותיו, ככל שיימצא כי הוא זכאי להן.

א.2. תביעתו של התובע לפיצויי פיטורים ולדמי הודעה מוקדמת

28. הנטל להוכיח כי העסקתו באה אל סיומה בפיטורים, מוטל על התובע, שפירט גרסתו באשר לנסיבות סיום העסקתו בעדותו בלבד, מבלי שהביא לה תימוכין חיצוניים כלשהם. לאחר שבחנתי את חומר הראיות ואת עדויות שני הצדדים בפניי, זו מול זו, לא שוכנעתי כי התובע אכן פוטר מעבודתו, ומצאתי כי גרסתו של הנתבע, כאילו התובע לא שב לעבודתו מחופשתו, סבירה יותר. על כן, ומשלא עלה בידי התובע להוכיח כי פוטר מעבודתו על-ידי הנתבע, נדחת תביעתו לפיצויי פיטורים ולדמי הודעה מוקדמת.

29. למעלה מן הדרוש אוסיף, כי טענות התובע, שבאו לידי ביטוי בסיכומיו, כאילו הנתבע 2 הודה בעדותו בחקירה נגדית כי התובע פוטר וכי הנתבעת 3 לא שילמה לו פיצויי פיטורים רק משום שרימה אותה – אינן מעוגנות בפרוטוקול הדיון. בעמ' 23 אמנם העיד הנתבע 2 כי התובע רימה אותו, אולם, בנפרד מסוגיה זו,

העיד באופן נחרץ כי התובע לא קיבל פיצויי פיטורים משום ש"הוא לא חזר מהחופש" – קרי, זנח את עבודתו, והתפטר. על כן, הדיון בשאלה אם שללו הנתבעים את פיצויי הפיטורים מהתובע בצדק, אם לאו, אינה רלוונטית לענייננו, שכן התובע לא היה זכאי לפיצויי פיטורים מלכתחילה, לאור התפטרותו.

3.א. התביעה לשכר עבודה

30. התובע טען כי הוא זכאי לשכר עבודה שלא שולם לו בגין חודש דצמבר 1997, וכן בגין 20 ימים בחודש ינואר, אשר 14 ימים מתוכם היו ימי חופשה בתשלום.
31. הנתבע 2 הודה בחקירתו הנגדית כי לא שילם לתובע שכרו בגין החודשים דצמבר-ינואר 1997, ואולם טען כי לא עשה כן משום שהתובע רימה אותו (עמ' 22 לפרוטוקול).
32. במסגרת ההליך שהתקיים בפניי, כפי שגם יפורט להלן במסגרת הדיון בתובענה שכנגד, לא הוכח על-ידי הנתבעים כי רומו על-ידי התובע או כי קיימת עילה מוצדקת כלשהי לכך ששכרו לא שולם לו. על כן, הנתבעת 3 תישא בתשלום שכרו של התובע לחודש דצמבר 1997, וכן ל-20 הימים בחודש ינואר 1998, אשר בחלקם עבד התובע, ובחלקם שהה בחופשה בתשלום. יצוין לעניין החופשה, כי הנתבע הכחיש בתחילה את גרסת התובע כאילו הוציאו לחופשה בתשלום, אולם בחקירתו הנגדית חזר בו הנתבע 2 מטענתו זו, ואישר כי אמר לתובע שייצא לחופשה בת שבועיים כי "אין לו מה לעשות" בעבודה לאור יציאתם של מר כצנלסון ושל מר זניס לחופשה (עמ' 22 לפרוטוקול). לאור זאת, קיבלתי את גרסתו של התובע להשתלשלות העניינים: לפי גרסת התובע, הוא יצא ביום 6.1.98 לחופשה בתשלום בת שבועיים, בהוראתו של הנתבע 2, ועל כן – זכאי הוא לשכר עבודה בגין 20 ימים בחודש ינואר 1998.

33. לאור כל האמור, וכיוון שאין חולק כי שכרו של התובע עמד על 10,000 ₪, תשלם לו הנתבעת 3 שכר עבודה בסך כולל של 16,452 ₪ (לפי תחשיבו של התובע עצמו), בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום סיום עבודתו ועד ליום התשלום בפועל.

4.א. התביעה להחזר הוצאות נסיעה

34. התובע טען כי בכל שנת עבודתו עבור הנתבעת 3, לא שולמו לו דמי נסיעה. הנתבעים טענו כי סוכם עם התובע ששכרו יכלול את דמי הנסיעה.

35. בפסיקה נקבע כי אין מניעה לכלול בשכרו של עובד את דמי הנסיעה המגיעים לו, ואולם נקבע גם כי הסכמתו של עובד לכך צריכה להיות בהירה, מפורשת וחד-משמעית (דב"ע 98/3-63 גלי בובליל נ' א.א.צ. שירותים משפטיים בע"מ, פד"ע לב 91).

במקרה שבפניי, לא הובאה על-ידי הנתבעים ראיה כלשהי לכך שאכן סוכם עם התובע ששכרו יכלול את דמי הנסיעות, ובוודאי שלא הוכח על-ידם כי היתה זו הסכמה מפורשת וחד-משמעית. הנתבעים אמנם הציגו, כנספח לתצהירו של הנתבע 2, את החלטת הדירקטוריון של הנתבעת 1 לפיה משכורתו של התובע תכלול "את כל מרכיבי השכר כגון הבראה, נסיעות ופיצויים", ואולם מדובר בהחלטה של הנתבעת 1, החתומה בידי הנתבע 2, ואשר התובע לא היה צד לה, וגם לא הובא בפניי כל מסמך המעיד על מודעותו והסכמתו להחלטה זו.

36. לאור האמור, מתקבלת תביעתו של התובע לתשלום דמי נסיעות בגובה של עלות כרטיס "חופשי-חודשי" עבור כל חודש מחודשי עבודתו. מכיוון שהנתבעים לא ערערו על תחשיבו של התובע, למעט הכחשה סתמית בסיכומים באשר לסכום הנתבע, וגם לא הציגו תחשיב חלופי משלהם לתביעה, מתקבלת התביעה במלואה.

הנתבעת 3 תשלם לתובע סך 2,400 ₪ בגין החזר הוצאות נסיעה, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום סיום העבודה ועד ליום התשלום בפועל.

ב. התביעה שכנגד

37. כמפורט לעיל, תבעו הנתבעים מהתובע כספים בגין קנוניה בה נטל התובע חלק, לכאורה, במטרה להונות את הנתבעת 3, לגנוב את התכנה שפותחה בה ולקחת לעצמו (ולשותפיו לקנוניה) את רווחיה.

הנתבעים תבעו מהתובע סכום הכולל את כל המשכורות שקיבל מהנתבעת 3, בסך כולל של 95,000 ₪, בגין זה שהפר התחייבותו לשמור על סודיות, הפר את חובת הנאמנות כלפי מקום עבודתו בכך שעבד במקביל לעבודתו בה גם עם חברה מתחרה, התפטר מבלי שנתן הודעה מוקדמת, והונה את הנתבעים יחד עם שותפיו למעשה.

38. החלטתי לדחות את התביעה שכנגד במלואה, למעט התביעה לחייב את התובע בתשלום חלף הודעה מוקדמת.

באשר ליתר ראשי התביעה, החלטתי לדחותם הן לגופו של עניין, והן לאור החלטת השופט סטרשנוב שניתנה בתביעה שהגישו הנתבעים נגד התובע, בבית המשפט המחוזי בתל-אביב.

39. ראשית, בכתב התביעה שכנגד ציינו הנתבעים את דבר הגשת התביעה בבית המשפט המחוזי נגד נתבעים שונים, ובהם התובע. יחד עם זאת, לא הוזכר על-ידי הנתבעים ולו במילה, דבר ההחלטה שניתנה על-ידי השופט סטרשנוב באותו תיק, כפי שפורטה לעיל:

אכן, כטענת התובע, יש בהחלטת השופט סטרשנוב כדי להקים מחסום דיוני מפני הגשת התביעה-שכנגד, שכן שתי התביעות עוסקות באותה תשתית עובדתית, ומן התובע נתבעו, הן בתביעה בבית המשפט המחוזי והן בתביעה שהוגשה בפניי, סעדים כספיים זהים (ברובם).

כך, בתביעה שהוגשה נגד התובע בבית המשפט המחוזי, נדרש הוא, בין היתר, בהשבת כל המשכורות ששולמו לו מאז הקמתה של הנתבעת 3 על-ידי הנתבעים

1-2 (ר' סעיף 36(ה) לאותה תביעה), ובתביעה שכנגד שבפניי, נתבע ממנו סעד כספי זהה; ובנוסף, הסעד הכספי נתבע מהתובע בבית המשפט המחוזי על רקע אותה הונאה בה נטל הוא חלק, אשר פרטיה הובאו גם בתובענה שהוגשה בבית דין זה, על רקע הפרת חובת הסודיות שלו כלפי הנתבעים ועל רקע הפרת ההתחייבות שלא להתחרות בנתבעים (עמ' 2 לכתב התביעה), כפי שפורט גם בכתב התביעה-שכנגד שבפניי.

40. בתביעה שהוגשה בבית המשפט המחוזי הוכרע על-ידי השופט סטרשנוב, בהתאם לבקשת ב"כ התובעים (הנתבעים בענייננו), כי המחלוקת הכספית בין הצדדים תועבר להליך של בוררות.

אמנם, כפי טענת הנתבעים, התובע לא היה צד לאותה בוררות, וגם בפנינו הודה התובע כי לא הצטרף להליך הבוררות מפאת חסרון כיס (עמ' 9 לפרוטוקול), ואולם נדבך נוסף להחלטתו של השופט סטרשנוב היה מתן תוקף של החלטה לאמירת ב"כ התובעים באותו הליך (הנתבעים בענייננו), לפיה בכל מקרה לא ישובו התובעים לנתבעים שאינם שותפים להליך הבוררות, לעניין המחלוקת הכספית (ההדגשה אינה במקור): בפרוטוקול הדיון בפני השופט סטרשנוב, מיום 5.6.00, ביקשה ב"כ התובעים להעביר את המחלוקת לבוררות, והצהירה כי התובעים יסתפקו בבוררות רק עם לב כצנלסון ואלכסנדר זניס באשר למחלוקת הכספית, מכיוון שרק שניים אלה היו צד להסכם הבוררות עם התובעים. כאשר תהה ב"כ הנתבעים באותו הליך (ובכלל זה היה הוא ב"כ התובע שבפניי) מה יעלה בגורל יתר הנתבעים שאינם מהווים צד להסכם הבוררות, השיבה ב"כ התובעים (באותו הליך) כי התביעה הכספית תעבור לבוררות, והתובעים לא יחזרו לנתבעים האחרים (ובכלל זה לתובע בפניי) בנושא הכספי.

הצהרה זו של ב"כ התובעים (הנתבעים בענייננו) קיבלה ביטוי בהחלטתו של השופט סטרשנוב, ולמרות זאת, מצאו הנתבעים, במסגרת התובענה שכנגד, לחזור לתובע – בניגוד להחלטת בית המשפט המחוזי – באותה מחלוקת כספית שכבר הועברה על-ידי בית המשפט לבוררות.

41. לאור כל האמור, מצאתי כי החלטת בית המשפט המחוזי בתביעה שהגישו הנתבעים נגד התובע, מהווה מעשה בית דין, ומונעת מהם כיום לתבוע מהתובע

סעד זהה לזה שנתבע ממנו בעבר, בגין עילת תביעה זהה לזו שנכללה בתביעה בה כבר הכריע בית המשפט המחוזי.

42. עם זאת, למעלה מן הדרוש, אציין כי גם לגופו של עניין לא נמצא בסיס לקבלת התביעה שכנגד: במסגרת דיון ההוכחות שהתקיים בבית דין זה, לא עלה בידי הנתבעים להוכיח את חלקו של התובע בפרשת הונאת הנתבעים, אם היתה, ולמעט עדותו של הנתבע 2, לא הביאו הנתבעים כל ראיה לטענות שהעלו נגד התובע בכתב התביעה שכנגד.

אמנם, תצהיריו של הנתבע 2 הכילו מסמכים ממסמכים שונים אשר יש בהם להוכיח, לכאורה, את מעורבותו של התובע בעבודה עם גורמים מתחרים לנתבעים, ואולם מדובר במסמכים שהובאו כפי שהם, ללא מתן הסבר כלשהו לאופן בו הם מסייעים בידי הנתבעים בהוכחת תביעתם שכנגד; והתובע, מנגד, נתן לכל אחד מהמסמכים הללו את הסבריו, והסברים אלו לא נסתרו על-ידי הנתבעים.

43. לאור זאת, מצאתי לדחות את התביעה שכנגד, ככל שהיא נוגעת לכספים שצריך התובע להשיב לנתבעים לאור עבודתו, לכאורה, בחברה מתחרה, או לאור התרמית, לכאורה, בה נטל חלק נגד הנתבעים.

44. עם זאת, מצאתי לנכון לקבל תביעה אחת מתוך התביעה שכנגד – היא התביעה לתשלום חלף הודעה מוקדמת.

סעד כספי זה לא נתבע על-ידי הנתבעים במסגרת התביעה שהוגשה לבית המשפט המחוזי, וגם התשתית העובדתית המקימה את עילת התביעה לא פורטה באותה תביעה, לא נדונה וגם לא הוכרעה על-ידי בית המשפט המחוזי, באשר לא היו בפניו טענות כלשהן הנוגעות לזכויות עובד ומעביד הנובעות מסיום עבודתו של התובע (להבדיל מהטענות בדבר חובו של התובע כלפי הנתבעים, הנובע מפרשת התרמית, בה נטל חלק).

משכך, ומשכבר מצאתי, כמפורט לעיל, כי גרסת הנתבעים לפיה התובע לא שב לעבודתו לאחר החופשה שנטל בינואר 1998, סבירה והגיונית יותר מגרסת

התובע כאילו פוטר מעבודתו, כי אז התפטרותו של התובע מעבודתו ללא מתן הודעה מוקדמת מחייבת אותו בתשלום חלף הודעה מוקדמת לנתבעים. אמנם, סוגיית חובת מתן ההודעה המוקדמת טרם עוגנה בחקיקה במועד סיום עבודתו של התובע, ואולם עוד לפני חקיקת חוק הודעה מוקדמת לפיטורים ולהתפטרות, התשס"א-2001, הוחלה חובת מתן ההודעה המוקדמת על עובדים ומעבידים מכוח נוהג, ולאחר מכן נחתם הסכם קיבוצי כללי בין לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים ובין ההסתדרות בנושא, והסכם זה הוחל, מכוח צו הרחבה, על כל העובדים והמעבידים במשק.

45. אם כך, לאור התפטרותו, חב התובע לנתבעת 3 חלף הודעה מוקדמת, ותביעת הנתבעים לתשלום ההודעה המוקדמת מתקבלת. התובע ישלם לנתבעת 3 חלף הודעה מוקדמת בסך 10,000 ₪, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום סיום עבודתו ועד ליום התשלום בפועל.

46. טרם סיום, אציין כי אני דוחה את טענות הנתבעים, אשר הופיעו לראשונה בסיכומיהם בלבד, כאילו התובע הוא זה שמנוע מהגשת תביעה נגדם לאור בירורה של התביעה בבית המשפט המחוזי: ראשית, מדובר בהרחבת חזית אסורה, ושנית, החלטתו של השופט סטרשנוב ופסק הבוררות שניתן בעניינה של התביעה בבית המשפט המחוזי, אים מהווים "מעשה בית דין" בכל הנוגע לתביעתו של התובע, באשר אותה תביעה לא עסקה, וממילא גם לא הוכרע בה, עניין זכויות העובד של התובע. משכך, נדחות טענות הנתבעים בעניין זה.

סוף דבר

47. תביעתו של התובע להרמת מסך ההתאגדות בין שלושת הנתבעים – נדחתה. מעבידתו של התובע היתה הנתבעת 3, והיא בלבד תחויב בתשלום הזכויות שנפסקו לטובת התובע בפסק דין זה.

48. תביעתו של התובע התקבלה בחלקה. הנתבעת 3 תשלם לתובע את הסכומים הבאים, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום סיום עבודתו ועד ליום התשלום בפועל:
- א. שכר עבודה בסך 16,452 ₪.
- ב. החזר הוצאות נסיעה בסך 2,400 ₪.
49. התביעה שכנגד התקבלה בחלקה, כך שהתובע ישלם לנתבעת 3 חלף הודעה מוקדמת בסך 10,000 ₪, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום סיום עבודתו ועד ליום התשלום בפועל.
50. הנתבעת 3 רשאית לקזז מהסכום בו חוייבה את חיובו של התובע כאמור בס' 49 לעיל.
51. מאחר שמרבית תביעתו של התובע נדחתה, וכן אף מרבית התביעה שכנגד – נדחתה, איני פוסקת הוצאות לצד כלשהו.
52. אם טרם שולמה אגרה דחוייה בתביעה העיקרית - היא תשולם על ידי התובע (הנתבע שכנגד).
- אם טרם שולמה אגרה דחוייה בתביעה שכנגד – היא תשולם על ידי הנתבעת (התובעת שכנגד).

ע. פוגל 54678313-8550/04

ניתן היום י' בכסלו, תשס"ח (20 בנובמבר 2007) בהעדר הצדדים.

ע. פוגל, שופטת

נשיאת בית הדין האזורי לעבודה

תל אביב

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה